

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egy évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete főpénztárának Túrkevére az 54.135. sz. csekk számlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
SZÉP LÁSZLÓ

Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én. Szerkesztőség: Kiskunfélegyháza. Kiadóhivatal: Túrkeve. — Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: PIGNICZKY FERENC elnök, Szekszárd. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanítók Orsz. Egyesülete, Szekszárd

A gazdasági szaktanítójelöltek gazdasági képzése.

Hozzászólás Schill János: „Uj terv, uj gazdasági szaktanítóképzés és gazdasági szaktanítónőképzés“ c. cikkéhez.

A magyar gazdasági népoktatás célja kettős: öntudatos, jellemes, az élet porondján helytálló, megfelelő műveltséggel bíró emberformálás és a magyar rög kincseinek feltárására minél alkalmasabb gazdaképzés. Nevelés és szakképzés. E kettős cél elérésére alkalmazza a kultuskormány pedagógusokat, akik kellő gazdasági szaktudással is rendelkeznek. A pedagógiai tudományokat a tanítóképző öt évfolyamán keresztül teljes bőségben kapják, a gazdasági tudományokat pedig — ugyanilyen mértékben — az e célra felállított szakintézetekben kell nyerniök. Mindkét irányú képzés egyformán fontos, mellérendelt viszonyú. A pedagógiai készség teszi lehetővé az egyik cél elérését és a gazdasági ágakban való jártasság valósíthatja meg a másikat. Addig, míg a nevelői munka zöme az ifjú és serdült korra esik, a gazdasági tudás gyarapítása, a gazdavezetés és az irányítás az egész életen át folyik. A gazdasági szaktanító munkaköre tehát két mezőre oszlik. Mindkét helyen teljesen felvértezve kell megjelenie, mert az ott folyó harc halálosan komoly, életbevágó.

A szaktudás teljes mérvét kívánja meg különösen a szaktanító társadalmi mozgása,

ahol problémák tömegei elé állítják, melyeknek megoldásánál nem nélkülözheti a tárgyi tudást, a sokoldalú és az aprólékosságig menő felkészültséget, mert bizony egy-két fiasco, melléfogás, vagy a tájékozatlanságnak beismerése helyrehozhatatlan vagy legalább is hosszú időre kiköszörülhetetlen presztisdefektust idézhet elő.

Biztos fellépést, gyors és kritikát kiálló ítéletet, határozott és meggyőző véleményt csak széleskörű és mélyreható tárgyi tudás eredményezhet.

A gazdasági tudományok meglévő értékei hosszú évszázadok kutató és meggyőző munkájának eredményei, adott eseteknek gondos szüreményei, amely kutatások folytatásával, esetek ismétlődésével ma is találkozunk és azoknak felfogásához, illetve megítéléséhez elengedhetetlenül szükséges az előző kutatások és tapasztalatok ismerete. E tudományok mai álladékanak átvétele a további haladásnak előfeltétele.

Teljesen, vagy csak nagyobb részben is, az életbe kikerülve, bizonytalan önképzéssel éri azt el — véleményem szerint — teljesen lehetetlen, egyrészt, mert igen jól ismerve a gazdasági szaktanító napi elfoglaltságát, tudjuk, hogy e mellett tökéletesen megelégszünk különösen az utóbbi tíz esztendő folyamán, ha a világ haladásával lépést tarthatunk, nem juttathatva napi

1—2 óránál többet az olvasásra, amikor is egy napilap, és egy-két folyóirat átfutásánál tovább nem igen juthatunk (csaknem úgy járunk majd, mint az egyszeri irodalomtörténet tanár, aki nyugalombavonulása után bújta a könyvtárakat, hogy megnyugtassa a lelkiismeretét és legalább utólag olvassa azokat a műveket, melyekről egy életen át beszélt) — másrészt, mert vezető kéz hiányában igen sok elháríthatatlan akadály merül fel, sok kérdés homályos marad, vagy fonák magyarázatot nyer.

A szaktanítónak sokoldalú, a lehető legteljesebb tárgyi ismeretekkel kell elhagynia az intézetet és megjelennie az életben, amihez ott kapcsolódhatnak folytatálagosan az új impressziók és amiből fakadhatnak a biztos ítéletek adott esetekre.

Tárgyi otthonosság mellett mindig eszközlheti a szakember a gazdasági életben — és így a paraszt életben is — előforduló eseteknek helyes megítélését, magyarázatát és azt teljes biztonsággal, lelkiismereti nyugalommal nyilváníthatja is. Ítéletet alkotni, magyarázatot adni, csak az összes mellékkörülmények ismeretének birtokában lehet. A gazdasági szaktanító nemcsak az egyszerű parasztgazda munkakörében mozog, de az iskola tangazdaságában kísérletezik is. Az itteni célkitűzések, adott esetek eléréséhez és kritikájához aprólékos, széleskörű ismeretanyag szükséges. Az intelligencia részéről az utóbbi időkben mutatkozó nagyobbfokú érdeklődés a kertgazdálkodás iránt egy újabb munkakörbe állította a gazdasági szaktanítóságot, ahol a szaktanácsok egész tömegével ostromolják, ész-

leleteikre kimerítő, meggyőző magyarázatot várnak, nem elégszenek meg egyszerű definíciókkal, sőt esetleg gyökértelen, egyéni véleményük, lexikális, — tehát felületes — tudásuk igazában vitába szállnak. Szakkörökkel való érintkezésnél csak statisztálna és furcsa színben tűnne fel a gazdasági szaktanító szerényebb tudásával, mely körökben leggyakrabban az elvontabb, tudományos, esetleg teoretikus témák. Irodalmi ténykedésénél sem nélkülözheti ezt, de enélkül az lehetlenné is válna. Mindezen érvek amellet szólnak, hogy a gazdasági szaktanítóképzőnek a legszélesebbkörű sőt tudományos tárgyi ismeretekkel is kell ellátnia jelöltjeit, *mégpedig mindkét nembelit*. Nyilvánvaló, hogy ilyen értelemben a képzés két év alatt nem valósítható meg, de semmi akadálya annak, hogy három, esetleg négy éves legyen az. Az eddigi, különböző oldalról megnyilvánuló, figyelemreméltó, reális elgondolások mind hosszabb időre kontempálták a képzés tartamát éppen a fenti okok alapján. A gazdasági szaktanítók országos egyesületének évtizedek óta különböző formában hirdetett és különböző helyekre eljuttatott felfogása ez és nagyfokú depressziót keltett a kívánt főiskolai, sőt egyetemi képzés helyett a tanítóképzőre épített, de középiskolai minőségben megszervezett szaktanítóképző felállítására és megnyitására. A gazdasági szaktanítói kar nem látja véglegesnek e rendelkezést és továbbra is reméli, hogy az élet kényszerhatásai következményképen kialakult felfogásának helyessége megértésre talál és kívánsága néhány évi kísérletezés után honorálást nyer. —p.

Néhány szó a téli alma termesztéséhez

Általánosan elterjedt és hivatalosan is támogatott felfogás az, hogy az Alföldön csak nyári almát termesszünk és a hosszabb tenyészidejű téli alma termesztésével a hűvösebb, északabbra fekvő vidékek foglalkozzanak. Ennek a felfogásnak alátámasztására az alábbi érveket szokták felhozni: Az alföldi meleg éghajlat alatt az almamoly kártétele nagyobb, mint a hűvösebb vidékeken, mert a meleg Alföldön a szaporodásához szükséges feltételek jobban biztosítva vannak és ennél fogva a

később lekerülő téli almában több kárt okozhat, mint a jóval korábban lekerülő nyári almában. A másik érv szerint a délebbre fekvő meleg természetű vidékeken a téli alma korábban beérik, amit az eltarthatóság rovására írnak. Sőt kifogásolják az alma ízét, zamatát is.

Ami az almamoly kártételére vonatkozik, az tényleg úgy is van, mert melegebb vidékeken az almamoly a hosszabb nyár miatt egy generációval rendszerint többet rajzik és így kártétele is tovább

tart. Ez azonban nem olyan nyomós indok, mely miatt le kellene mondanunk az alföldi téli alma termesztéséről. Ma már egy olyan gyümölcsösben, melyet üzemszerűen kezelnek, az almamoly kártételét a minimumra lehet szorítani. A jól bevált gyomormérgeknek, valamint a törzsre felszerelt hernyófogóknak idejében való alkalmazásával és ezenkívül az arra érdemes, hibátlan almáknak helyes bezecsközása által — aránylag kevés költséggel — a legtökéletesebb téli almákat nyerhetjük.

A beérésre vonatkozólag szintén tény, hogy a mi meleg homokunkon legtöbb esetben szeptember végén, október elején leszedjük a téli almát, mert arra az időre már megérett. Ez azonban nem jelenti azt, hogy eltarthatóságából veszített. A téli alma eltartásának és további érlelésének lényege — véleményem szerint nem azon fordul meg, hogy talán egy, vagy két héttel korábban kerül az leszedésre, hanem azon múlik, hogy a leszedett alma további eltartásához tudunk-e biztosítani alkalmas, egyenletesen hűvös, eléggé párás, de fagyveszélytől és penészesedéstől mentes helyiséget, melyet úgy szabályozhatunk, ahogy azt az alma megkívánja. Ilyen állandó helyiségre is csak akkor van szükség, ha tavaszig, vagy még tovább jarkarjuk az almát eltartani. Ha csak egy pár hétről van szó, míg az árak emelkedése megindul, akkor az eltartáshoz megfelel egy hűvös, beárnyékolható, szellőztethető szoba, kamra, vagy előpince is. Ha ezt a kérdést a természet meg bírja oldani, akkor az alföldi meleg homokon termesztett téli alma is éppen olyan eltartható lesz, mint bármely más vidéké.

Ami pedig azt a téves felfogást illeti, hogy a hegyvidéki alma zamát tekintetében túlszárnyalja az alföldi almát, szintén nemmel kell válaszolnom. Híres gyümölcsstermő vidéken születtem és nevelkedtem föl. Itt volt alkalmam a hegyvidéki téli almát tanulmányozni. Tapasztalatból mondhatom, hogy az a szegedvidéki homokon termelt alma minőség és zamát tekintetében nemcsak eléri a nagybányai alma minőségét, de talán azt túl is haladja. A jó alföldi homok nemcsak megneveli a fát, de a gyümölcsnek zamatot is ad. Ez a kérdés ugyan ma már szakemberek körében vita tárgyát nem is képezi.

A felsorolt tévedéseknek magyarázata lényegileg abban rejlik, hogy a régi jó, háború előtti időkben kitűnő és nagy kiterjedésű téli alma termesztő hegyvidékeink voltak, melyek uralták a helyzetet nagyobb piacainkon. Éppen ezért az Alföldön a téli alma termesztés rovására inkább a szőlőt és nyári gyümölcsféléket helyezték előtérbe, melyek egyes szomszédos országok nyári gyümölcsféléinek beérését 8—10 nappal megelőzve, túlnyomó részét külföldön értékesíteni lehetett. Ma azonban megváltozott viszonyok között élünk. Az elvesztett, gazdag téli almát termő vidékeinket összeszűkült határainkon belül iparkodunk pótolni. Így kezd a

téli alma is mind nagyobb tért hódítani az Alföldön is és az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy olyan területeket is, melyek azelőtt mezőgazdasági szempontból alig jöttek számításba — megfelelő szakértelemmel és befektetéssel — elsőrendű almatermő területekké lehet átalakítani.

Nem vagyok ellensége a nyári almának, de híve vagyok a téli almának annál az egyszerű oknál fogva, mert a termelőt biztosabb és nagyobb jövedelemhez juttatja, termesztése rentabilisabb. Álláspontom helyességét az alábbiakban szeretném megerősíteni. Tervszerű gazdálkodást feltételezve, akár téli, akár nyári almát telepítünk, a vele járó telepítési és fenntartási költség egy és ugyanaz, vagy legalább is nem jelentős az eltérés. Ezzel szemben, ha a kockázatot és a jövedelmezőséget nézzük, úgy lényeges eltéréseket fogunk tapasztalni a téli alma javára.

A nyári alma szezongyümölcs, melynek fogyasztása rövid időre szorítkozik. A termelőnek az értékesítés körül ezt a rövid időt kell kihasználni, ami rendszerint nem úgy sikerül, mint ahogy szeretné. De a kereskedőnek, aki a gyümölcsöt megveszi és tovább adja, annak rendszerint úgy sikerül, ahogy ő akarja. Csak egy példát hozok fel. Szatymazon, midőn a nyári fontos alma érése megkezdődik — mely tudvalevő, Németország felé elég jó exportcikk — rendszerint megjelenik 1—2 gyümölcskereskedő és vagon számra veszi az almát. Előző napokban a kereskedő felhajtói beszaladják a határt és jelzik, hogy a szép fontos almát 25 fillér körüli áron veszik át. Megkezdődik a leszedés és a kereskedőhöz való beszállítás. Az első napon kisebb-nagyobb kifogásokkal, de azért átvesszik az almát a jelzett árért. Ezután kezdődik az árak erőszakos letörése. A második, harmadik napon, — mikor a termés zömét hozzák — a kereskedő beszünteti egyelőre a vásárlást és jelzi a szorongatott gazdáknak, hogy „Schwartz“ a berlini megbízottjuk táviratozott, hogy az alma ára Berlinben a felére, vagy még lejjebb esett. Természetesen ez csak trükk. Arra való, hogy az árakat letörje. Most a gazda mit csinálhat? Vagy odaadja keserves termesztését potom pénzért, vagy hazaviszi és a sertések elé borítja, hogy a veszett fejszének a nyelét megmentse.

De mi történik akkor, ha a külföld nyári almánk előtt bezárja a sorompót? Akkor a kereskedő nem jön le és még potom pénzért seim veszi át a gyümölcsöt. Ekkor a gyümölcs a gazda nyakán marad, mert a helyi piacokon csak egy jelentéktelen részét lehet eladni, de természetesen azt is igen szerény ár mellett.

A téli almával már nem ez a helyzet. Ez a kereskedő spekulációjától úgyszólván mentesen áll, ellenben a termelő spekulálhat vele, ha a termés leszedésekor nem éri el azt a legmagasabb árat, amely mellett számítását megtalálná. Az igaz, hogy az eltartásra szánt alma kisebb-nagyobb súlyveszte-

ségnek van kitéve, azonban ez a veszteség nem áll arányban a később mutatkozó és rendszerint biztos áremelkedéssel. A leszedés után már 2–3 hét múlva a téli alma iránt a kereskedő részéről élénk érdeklődés mutatkozik és ettől az időtől kezdve a téli almát — még ha nem is elsőrendű — biztosan el lehet adni.

Nagyobb városok közelében a közvetítő kereskedőnek téli almából nem jut, mert azt a helybeli csemegekereskedők — akik azt kicsiben kimerik — rendszerint magasabb áron megveszik. Ez természetes is, mert az a csemege kereskedő ebből él és neki létérdeke, hogy üzlete egész télen, sőt még tavaszra is el legyen látva téli almával, amit ő saját eltartó kamrájában, vagy közös hűtőházban raktároz el.

Ez idén Szeged vidékén igen nagy almatermés volt. Dacára ennek, október első hetében a szép Jonathán almát 25–30 filléres áron adtam el. Ugyan ezt a minőségű, de elraktározott almát egy hónap múlva már 60 fillérért vette át a csemegekereskedő anélkül, hogy alkudott volna. Örült, hogy nekivaló árúhoz jutott, én szintén örültem, hogy termelvényemet biztosan és jó áron el bírtam adni.

Itt láthatjuk a téli és nyári alma termesztése közötti különbséget. Amíg az egyik után a jövedelem nagy termés dacára is elmarad, addig a másik biztos és szép jövedelemhez juttatja a termelőt.

Most kérdelem, hogy akkor, midőn a fának a megvédése különféle kártevőkkel szemben kötelezővé tétettek, amidőn gyümölcsfáimat télen és egész nyáron át tisztogatni és permetezni kell, hogy a fát és a gyümölcsöt megóvjam a kártevőtől, vajjon melyik alma fogja biztosabban megtéríteni kiadásaimat — úgy, hogy haszon is maradjon utána — a nyári, vagy a téli alma? Erre a kérdésre a feleletet előzőleg már megadtam.

Az igaz, hogy a nyári alma korábban pénzhez juttatja a termelőt és egy-két permetezést meg lehet vele spórolni, de az a pénz nagyon sokszor bizonytalan.

Azt azonban még ki kell emelnem, hogy ha téli alma telepítésére határozzuk el magunkat, helyesen válasszuk meg a fajtákat, mert gyümölcsösünk jövedelmezőségét ez a körülmény is lényegesen befolyásolja.

Ma a helyzet az, hogy nem bírnak annyira a téli almát termesztani, hogy azt a hazai piacainkon ne bírnak elhelyezni. Sőt szomorodott szívvel kell minden évben megállapítani, hogy a téli szezon második felére a kitűnő magyar alma a kirakatokból eltűnt, melyet a silány minőségű tiroli vegyes apró alma vált fel igen magas áron.

Milyen nagy nemzetgazdasági jelentősége volna annak, ha az a rengeteg pénz, ami külföldi almára és narancsra kivándorol, a mi gyümölcs-termesztő gazdáink zsebébe kerülhetne.

Szatymaz.

Kamenszky Béla

E G Y E S Ū L E T I É L E T

Figyelmeztető utasítás a f. évi tenyészállatvásáron résztvevő iskolák részére.

A gazdasági szaktanítók országos egyesülete, mint az összeség képviselője a f. év március hó 17.-én megnyitó és 22.-én este záródó orsz. mezőgazdasági kiállítás rendezője az alább megjelölt iskolák részére: 1. Berettyóújfalu, 2. Cegléd, 3. Debrecen II, 4. Dudaföldvár, 5. Gyöngyös, 6. Hajduszoboszló, 7. Hatvan, 8. Jászberény, 9. Jászladány, 10. Kiskundorozsma, 11. Komádi, 12. Kunmadaras, 13. Mezöberény, 14. Mezötúr, 15. Monor, 16. Moson, 17. Nagykörű, 18. Szeged-Szatymaznak a következő utasítást adja.

Az egyesület tulajdonát képező kiállítási csarnokban meglévő férőhelyeket a következő oldalon lévő méretezett vázrajz tünteti fel.

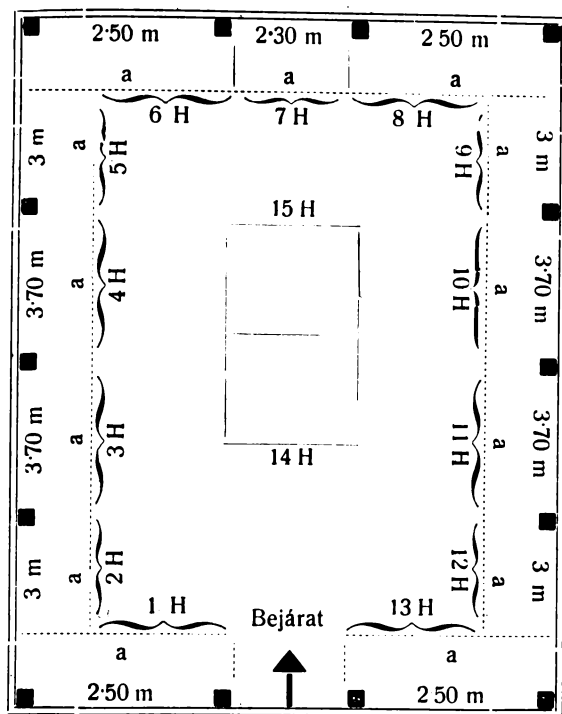
A csarnokot 1 m. széles, 0 80 cm. magas asztal futja körül. A falfelület felfelé 2 m. magasán vehető igénybe. A közepén 3 m. széles asztal állítható fel (ládákra) pl nagyobb modell részére. A falfelület egyszínű szürke papírral fedve van.

Ezen vázlatrajz alapján a hely kiválasztható és a rendezési tervek odahaza foganatosíthatók.

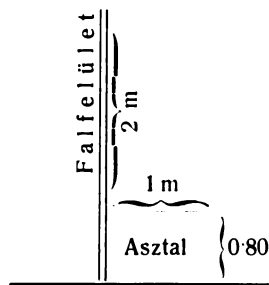
Az anyag jól csomagolva a következő címre: „Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár Rendezőbizottsága” Budapest. Kőbánya. Alsópályaudvar Iparvágány. Önálló Gazdasági Népiskolák Csarnoka”, úgy adandó fel vasútra (postán nem lehet), hogy az március hó 14.-én este okvetlenül Budapesten legyen, mert a rendezés 15.-én reggel 8 órakor megkezdődik és 16.-án este (kedd) befejeződik.

A rendezés munkáját legjobb, ha minden iskola maga végzi. Kisebb részletekre irányadó az elnökségnek 1935—36 évben kiadott hasonló rendelkezései.

A kedvezményes fuvarleveleket megfelelő időben az elnökség küldi meg, úgyszintén a kiállító belépőjegyét is. A kiállítási anyag fuvar díját feladó állomáson kérem okvetlenül kifizetni, mert

Jelmagyarázat:

- a — — — — — asztalok körül
 ■ — — — — oszlopok, melyek az egyes helyeket elválasztják.
 { 1—15 — — — — Helyek oszloptól oszlopig

Metszet:

ellenkezője a kiváltásnál nagy zavart idéz elő.

Felkérem a közelebbi iskolák fiatalabb kartársnő és kartársait, hogy mint a múltban is — rendezésre és a kiállítás tartama alatt ügyeleteseknek — jelentkezni sziveskedjenek. Jelentkezés hozzám március hó 1-ig eljuttatandó, annak megjelölésével, hogy 17—22 időnek mely napján óhajtaná szolgálatait felajánlani. Költségeik megtérítetnek.

Azon iskolák, melyek állatokkal vagy baromfiakkal óhajtanak szerepelni, lépjenek egyenesen a

kiállítás rendező bizottságával összeköttetésbe. (Köztelek u. 8 szám.)

Igényelt helyek (1—15-ig) hozzám február 15-ig bejelentendők.

Rendelkezésre álló díj: „Vándor díj“ és I. II. III. díj díszoklevél. (A múlt évi? Szerk.)

Bizalmam — arra nézve, hogy lelkes munkásságunk, mint a múltban is, meghozza a sikert — tántoríthatatlan.

Pigniczky orsz. egy. elnök.

Orsz. Egyesületünk kérelme az egyes iskolákhoz.

Mint ismeretes, Orsz. Egyesületünk budapesti kiállításán csarnokának építési költségei még most sincsenek teljesen rendezve. Ehhez járul még az is, hogy az őszi viharok a tetőzetben számottevő károkat is okoztak, melyek szintén rendezendőek.

Mint a múltban, úgy most is az egyes iskolák igazgatóihoz fordulok és szeretettel kérem őket a köz nevében, hogy iskoláik önkéntes adományával tegyék lehetővé fenti anyagi ügyeink részbeni rendezését. Az adományokat kérem j. febr.

20-ig egyesületünk főpénztárához juttatni. Bármily csekély adomány erősebbé tesz bennünket, ha mindenki ad.

Pigniczky orsz. egy. elnök.

Kiállítási anyag bejelentése.

Felkérem a kiállító iskolák igazgatóit, hogy február 20-ig bejelenteni sziveskedjenek hozzám, — főbb vonásokban — hogy milyen anyaggal szerepelnek a kiállításon. Pl. termények, cirokmunkák, női kézimunkák, modellek stb. Ezekre a kiállítási katalógusba való bejelentés miatt van szükségem. A határidő pontos betartását kéri:

Pigniczky orsz. egy. elnök.

Iskoláink tanerői.

Több kartárs és érdeklődő kívánságára közöljük az alábbiakban 52 iskolánknál működő tanerők beosztását, vallását és működésének kezdő évét az 1936. évi december havi állapotnak megfelelően. (Folytatás).

11. Dévaványa. Porkoláb József ig. ref. 1907. Töreky Sándor h. gszt. rk. 1933. Törekné Simó Anna gszt. ref. 1931. Gartos Irén o. gszt. ev. 1934.

12. Dunaföldvár. Kápolnay József ig. rk. 1901. Németh Béla gszt. rk. 1918. özv. Györkösné Péterffy Regina gszt. rk. 1902. Korompayné Nagy Irén gszt. rk. 1927.

13. Eger. Gáspár János ig. rk. 1909. Nagy János o. gszt. rk. 1935. Nádaskayné Padala Jolán gszt. rk. 1918. Dr. Somosné Szalay Jolán gszt. rk. 1924.

14. Fegyvernek. Kádár Kálmán ig. rk. 1908. O'Egán Aloiza gszt. rk. 1928. Jászay Lenke o. gszt. rk. 1935.

15. Gyoma. V. Pajor Gyula ig. rk. 1920. Biró Teréz gszt. ref. 1934. Faddi Jolán o. gszt. ref. 1934.

16. Gyöngyös. v. Gyutay István ig. rk. 1912. dr. Oberhammer Géza o. gszt. rk. 1933. Szabó Gábor o. gszt. rk. 1934. Kóciánné Bachó Anna gszt. rk. 1910. Medveczkyné Szabó Ilona gszt. rk. 1924. Helyes Erzsébet gszt. rk. 1928.

17. Hajduszoboszló. Riedelmayer János ig. rk. 1912. Zsilák János o. gszt. ev. 1933. Bölönné Kaszap Piroška gszt. rk. 1913. Zsilákné Kayos Erzsébet o. gszt. ref. 1934. Esztergályos Margit h. o. gszt. rk. 1936.

18. Hatvan. László Béla Dénes ig. rk. 1906. Fábrián J. Miklós gszt. ref. 1909. Simek Irén gszt. rk. 1917. K. Molnár Róza h. gszt. rk. 1934.

19. Heves. Igonda János ig. rk. 1905. Holvayné Smotzer Margit gszt. rk. 1927. Gabriel Emma o. gszt. rk. 1936.

20. Jászberény. Szentirmay Kálmán ig. rk. 1909. Miklós Gergely o. gszt. rk. 1933. Nagy Izabella gszt. rk. 1903. Ilonczay Maria gszt. gk. 1913. Miklósné Rakolczay Mária h. gszt. gk. 1933.

21. Jászládány. Andor Ferenc ig. rk. 1932. Kuptics Anna o. gszt. rk. 1931. Nagy Erzsébet o. gszt. rk. 1936.

22. Kaba. Vásárhelyi Sándor ig. ref. 1903. Lévay Ilona gszt. ref. 1915.

23. Kalocsa. Szabó Sándor ig. rk. 1912. Pásztori Ferenc h. gszt. rk. 1932. Würtzné Ruber Katalin gszt. rk. 1923. Várnay Ilona gszt. rk. 1933.

24. Kiskundorozsma. Vass János ig. rk. 1909. Bartókné Bedros Ilona gszt. rk. 1932.

25. Kiskunfélegyháza. Szép László ig. rk. 1912. Székely Ferenc h. gszt. rk. 1935. Somlayne Zilahy Erzsébet gszt. ref. 1927. Forgách Sarolta o. gszt. rk. 1934. Tárczy Erzsébet o. gszt. rk. 1936.

26. Kiskunhalas. Horváth Ferenc ig. rk. 1913. Szendy István o. gszt. ref. 1934. Ambrusné Zádory Anna gszt. rk. 1933.

27. Kisujszállás. Pataky Sándor ig. ev. 1901. Bihary Lajos o. gszt. rk. 1936. Várady Katalin gszt. ref. 1922. Váradyné Gaál Teréz gszt. ref. 1926.

28. Komádi. Rácz Elemér ig. ref. 1932. Ráczné Gyulay Julia gszt. ref. 1932. Cikatritiszné Nagy Lenke h. gszt. rk. 1931.

29. Köröstarcsa. Boros Mihály ig. rk. 1930. Petrovskyné Nagy Ilona gszt. ref. 1933.

30. Kunmadaras. Timár István ig. ref. 1905. Ttrajcsik Ilona h. gszt. ev. 1933.

31. Kunszentmárton. Nagy Károly ig. rk. 1902. Z. Szabó László gszt. ref. 1933. Báthor Margit gszt. rk. 1919.

32. Lajosmizse. Fáth Imre ig. rk. 1935. Uzonyi Anna o. gszt. rk. 1934.

33. Makó. Schill János ig. rk. 1901. Helyes Endre o. gszt. rk. 1933. Gaál Károly h. gszt. rk. 1932. Antalóczi Etelka gszt. gk. 1919. Kiss Anna gszt. rk. 1917. Szigeti Mária o. gszt. ref. 1933.

34. Mezőberény. Krafcsik Gábor ig. gk. 1902. Végh József gszt. ref. 1932. Véghné Molnár Katalin gszt. rk. Kissné Lelkes Mária h. gszt. rk. 1935. Ezsiás Rozália h. gszt. rk. 1936.

35. Mezőtúr. Sebők Sándor ig. ref. 1919. V. Mártha Gábor gszt. rk. 1918. v. Márthané Paulik Ilona gszt. rk. 1919. Sebőkné Kontsek Krisztina gszt. ev. 1923.

36. Monor. Károlyi László ig. rk. 1919. Laki István gszt. ref. 1934. Mányner Mária gszt. rk. 1916. Belléné Nagele Anna gszt. rk. 1917. Dr. Topálné Koblenc Teréz gszt. rk. 1928.

37. Moson. Rátz Frigyes Ottó ig. rk. 1931. Obingerné Cirmes Irén gszt. ref. 1915.

38. Nádudvar. Patay Ferenc ig. rk. 1917. Bélafi Károly o. gszt. ref. 1934. Bélafiné Csutoros Aranka o. gszt. ref. 1931. Hatvani Irén o. gszt. ref. 1937.

39. Nagybajom. Mezei Imre ig. rk. 1913. Windt Erzsébet o. gszt. ev. 1931.

40. Nagykőrű. Sembery Imre ig. rk. 1930. Tarnay Mária o. gszt. rk. 1932.

41. Nyírbátor. Szemerédi János ig. rk. 1915. Lakatos István gszt. ref. 1920. Szurmó Gizella ref. gszt. 1917. Weiland Piroška h. gszt. rk. 1930.

42. Szeghalom. Nagy Sándor ig. un. 1913. Molnár Ferenc o. gszt. ref. 1433. Molnárné Kárpáti Piroška gszt. rk. 1928. Medgyesy Irén o. gszt. rk. 1936.

ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

23. KALOCSA.

Kalocsa ősi érseki székhely, amely a kalocsai járásnak mély fekvésű lapályán az u. n. Sárközben fekszik. Lakosainak száma 12,000, akik legnagyobb-részt földművelők és híres kubikosok. Viseletük festői, a gyöngyösbokrétáknak egyik legszebb ékkövei. Kiforrott színes hímzése külföldön is keresett.

A városnak a vasutállomás melletti részén, az ugynevezett Malomszög dűlőben fekszik a gazdasági iskola, egy egészen új városrésznek a közepén, a város középpontjától mintegy 3 kilométernyire.

Keletkezése is sajátos. A háboru alatt létesült. 1916. évben az akkori országos m. kir. hadigondozó hivatal és boldogemlékű Váradi L. Árpád kalocsai érsek a háboru rokkantjairól óhajtván gondoskodni, 55 családi házat építettek 400—400 □-öles telkeken, az ország első és legnagyobb hadirokkanttelepét. Ezek mindegyikébe 1—1 hadirokkant családot telepítettek. Megélhetésük biztosítására pedig egy gyárépületet emeltek s azt modernül felszerelték. 15 kat. holdnyi területen méhészeti gazdaságot létesítettek, ahol a rokkant katonák részére szervezett méhészeti tanfolyamok egymást érték.

A rokkanttelep középpontjára tervezett gazdasági iskolának törvény szerint való hivatásán felül az is feladatává tétetett, hogy a telepes rokkantak gazdálkodását vezesse, irányítsa.

Az iskola céljára Váradi L. Árpád érsek 25 kat. földet ajándékozott. A kultuszminisztérium vállalta az iskola építési, felszerelési, fenntartási költségeit és a tanerők fizetését.

Ilyen előzmények után neveztetett ki az iskola jelenlegi első igazgatója, aki állomáshelyét 1917. évi február havában foglalta el. Ugyanezen esztendőben kezdetét vette az építkezés is, mely azonban a következő évben kitört forradalom miatt félbe maradt, sőt az addig felépült falazatokat is lebontották, anyagának legnagyobb részét az ott lévő téglákkal, épületasztalos munkákkal együtt szertehordották. A forradalom miatt az építkezéssel együtt a szervezési eljárás is megakadt. A birtokot az iskola tulajdonába vette ugyan, de a telekkönyvi átírás és az iskola felszerelése máig sem történt meg.

A forradalom elültével, 1920. esztendőben a régi alapokon folytatódott az építkezés, de már erősen redukált terjedelemben és szükségmegol-

Az iskola épülete.

dással, mert ekkor már kizárólag a háborúból való silány barak-fanyagot használtak, aminek már akkor rövid élettartamot jósoltak. A mellékepek mind ebből készültek.

Ez a második építkezés kizárólag a gazdasági épületekre terjed ki. Tanügyi épületei nem voltak s emiatt az akkori nagy lakásínség közepette a városnak más-más részén volt a tanterem, ahol épen helyet kaphatott az iskola.

Végre 1925. évben felépült az új iskolaépület 2 tanteremmel, 1 munkaterem és 1 háztartási konyhával, továbbá az igazgatói lakással együtt. Ez a főépület a gyakorlóterülettől mintegy fél km-re fekszik és a telek kiterjedése 1000 szögöl.

A gyakorlóterület megoszlása jelenleg :

1. Beltelek	— — — — —	622	szögöl
2. Kerti telepek	— — — 1 kh.	116	"
3. Szántó	— — — 22 kh.	702	"
4. Rét	— — — — —	1200	"
5. Művelés alatt nem álló ter.	1 kh.	120	"

Összesen : 25 kh. 1200 szögöl

Ezen 1200 szögöl kaszálót Kalocsa megyei várostól haszonélvezi az iskola.

Vetésforgó a következő :

1. Takarmány: őszi és tavasz keverék	4.5	kh.
2. Buza műtrágyázva	— — — —	4.5 "
3. Kapás: 3.5 kh. tengeri, 1 kh. tak. répa	4.5	"
3. Tavaszi: 2 kh. zab, 2.5 kh. árpa	— 4.5	"

Forgón kívül lucerna 2 kh. 400 szögöl.

Az iskola buzatermése a kiindulástól számított 10 év alatt a következőképpen alakult :

1920	— — —	3	q
1921	— — —	5	"
1922	— — —	6.83	"
1923	— — —	10.8	"
1924	— — —	3.5	"
1925	— — —	12	"
1926	— — —	11.5	"
1927	— — —	7.11	"
1928	— — —	12.28	"
1929	— — —	12.12	"
1930	— — —	15	"

A termésátlagok ilyen emelkedését az iskola kezdetleges felszerelése mellett érte el a tantestület. Természetesen megfeszített munkával kellett dolgoznia, mert ebben az ősi kulturaközpontban az adott helyzet fokozottabb kötelezettségeket támasz-

tott iskolánkkal szemben is. Az iskola tantestülete látja el 17-ik éve a gazdasági tárgyak tanítását az érseki tanítóképzőben, az állami polgári fiúiskolában, a hittudományi főiskolán. Ezen intézmények hallgatói iskolánkat gyakran meglátogatják, a tanító és tanítónőképző intézetek növendékei a polgári iskolával együtt gyakorlati kiképzésüket is az iskola gazdaságában nyerik, sőt a kettő képzőintézet növendékei iskolánknál gyakorlati tanításokat is végeznek.

A tantestület résztvesz a város minden olyan társadalmi megmozdulásában, amely a gazdálkodás előbbrevitelét célozza. Így a méhészeti, gyümölcstermelő egyesület, a rokkanttelep vezetésében.

A gyakorlóterület felszerelése még kezdetleges a fentebb említett körülmények miatt. Épületei szerények. A majorudvarban zárt rendszerben helyezkednek el szép lombos fák között. Az állatállomány jelenleg áll 4 fejőstehénből, 3 szopósborjú, 3 igásló, 5 tenyészkoca, 1 tenyészkan, magyar kendermagos tyúkállományból és kisebb méhészetből.

A kert berendezése fokozatosan halad előre. Területe csak a legexponáltabb oldalon van eddig bekerítve, 3 oldala még szabadon áll. A kerti résznek mintegy 180 m hosszú főútjának mindkettő oldala, valamint a szélek gyümölcsfákkal vannak beültetve, melyek a folyó esztendőben mutatják meg első terméseiket.

A kert közepén, a főút mellett, a terület legmagasabb pontján helyezkedik el egy 4 méter belvilágú kút öntözési célokra. A vizet belőle egy 6 lóerejű motor által hajtott centrifugálszivattyú emeli ki s nyílt földcsatornán kerül megfelelő helyére. A kertészetben a gyümölcsfatenyésztésen kívül kapott helyet a nemesrózsa iskolais a legszebb fajtákkal. A faiskolában főként az itteni talaj és éghajlati viszonyok között jobban díszlő csontmagvúak vannak többségben. Képviselve van a konyhakertészet és virágtenyésztés is. Oltványszőlő telepítése a legközelebbi tervek között szerepel. Nemes dáhlia és krizanthemum tenyésztésünk, valamint koszorú és csokorkötészetünk a legjobb nevet érte el. Faiskolánk forgalma emelkedőben van, mert a tantestület a gyümölcstermelési mozgalom megindításával a telepítést fellendítette. Faiskolánk készlete ezidőszerint 4100 drb gyümölcs és 2700 drb

Gyakorlati foglalkozás.

rózsaoftvány. Az utak és mesgyéken levő törzs anyafák száma 259 drb, a törzsrozárium 600 drb, bokorrozsából áll válogatott 50 fajtából.

Kitartó munkával elérte a tantestület azt, hogy tanulóink a gyümölcsstermelésnek apostolaivá lettek. Amíg 15 esztendővel előtte az iskolától jutalmul kapott oltványokat pár fillérért elvesztegették, ma nemcsak örömmel ültetik el, hanem féltve gondozzák és évek múlva is boldogan számolnak be a fa életében történt minden mozzanatról.

Az iskola 1936. évi vagyoneleltárának értéke 64630 P 91 fillér, melyből tanügyi 38711 P 44 fillér, gazdasági 25919 P 47 fillér.

Ugy tanügyi, mint gazdasági felszerelésünkben még nagyon sok minden hiányzik, ami a tantestület munkáját is gátolja. Tanulólétszámunk évről-évre emelkedvén, a harmadik tanterem emelése sem mellőzhető soká. Szemléltetési eszközök közül csak azok vannak meg, amit a tantestület maga állított elő. Térképeinket is házilag készítettük. Háztartási felszerelésünk nincs.

Gazdasági felszerelések közül a kert kerítése legjobban hiányzik, ezenkívül a sertés és baromfiól.

Remélhetőleg a szervezési eljárás befejeztével e hiányok pótlására is sor kerül, mert a tanítási eredményt és jövedelmezőséget különben erősen hátráltatják.

Tanulóink létszáma a folyó tanévben 204 fiú és 191 leány, összesen 395. Az első leányosztályt, ahova 111 tanuló van beírva, párhuzamosítani kellett s ha jövőre ez másodikba kerül, előreláthatólag két osztályt kell megosztani, ami elkerülhetlenné teszi a harmadik tanterem építését.

Iskolánknál megnyitása óta jelenlegi igazgatója: Szabó Sándor működik. Több-kevesebb ideig státusunkból a következők működtek iskolánknál: Mlinarik György hadirokkant, aki azóta a háborúban szerzett sebesülése következtében elhunyt. Szemerédi János, Würtné Ruber Katalin, Oross Anna, Borsos Mária, Molnár Katalin, Molnár Róza, Kammel Ferenc, László Alice, Andor Ferenc, Kalmár Margit. Tantestületünk tagjai jelenleg: Szabó Sándor igazgató, Pásztory Ferenc, Várnai Ilona, Würtné Ruber Katalin és Iványi Endre hitoktató.

— **Kamatmentes hitellel lehet tenyészállatot vásárolni a Mezőgazdasági Kiállításon.** A március 17–22-én megtartandó idei Országos Mezőgazdasági Kiállítás és tenyészállatvásár iránt nemcsak az eladni szándékozó gazdák, hanem a tenyészállatot vásárolni kívánó tenyésztők is már örvendetesen nagy érdeklődést mutatnak. A földművelésügyi miniszter az OMGE előterjesztésére a tenyészállatokat beszerezni kívánó gazdák vásárlásainak megkönnyítése érdekében u. n. jutalékos tenyészállat beszerzési hitelt engedélyezett. A jutalékos hitelt igénybe vevő tenyésztők, ha megfelelő hitelképességüket igazolják, a bejelentendő és vásárolni kívánt tenyészállatok ugymint szarvasmarha, sertés és juh beszerzésére hitelhez juthatnak, amelynek ellenében az Országos Mezőgazdasági Kiállításon a bejelentett tenyészállatokat megvásárolhatják. Védett birtokosok e hitelt nem igényelhetik. A kölcsön 18 hónapra szól és ezt két egyenlő részletben kell a tenyésztőknek visszafizetniük. Az igénybevett hitel kamatmentes, csupán a folyósításért és kezelésért kell a kölcsöntőke teljes összege után évi 1.5 százalékot a törlesztési részletekkel egyszerre és egy időben megteríteni. Azok a magántenyésztők, akik ezt a hitelt igénybe óhajtják venni, igénylésüket az Országos Mezőgazdasági Kiállítás rendező bizottságának (Budapest, IX., Köztelek utca 8.) legkésőbb február hó 25-ig jelentsék be. A tenyészállatvásári hitelt igénybe vevő tenyésztők a bejelentésükben a néven, a lakhelyén, az állatok faján, nemén, számán és a hitelösszege kívül azt is közölik, hogy tagjai-e az OKH kötelékébe tartozó valamely szövetkezetnek és rövid tömör formában az ingatlan és ingó vagyonuk, valamint terheik állapotát szintén közölik. E hitelakció célja az állattenyésztő gazdák részére a kiállításon vásárolható tenyészállatok beszerzésének megkönnyítése, ezért nem kifejezetten tenyésztési célra történő vásárlásokra e hitel nem igényelhető. A községek és közbirtokosságok ezt a hitelt nem vehetik igénybe.

— **Mezőgazdasági gépkezelő tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter rendeletének megfelelően az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legközelebbi gépkezelő tanfolyama 1937. február 3-án kezdődik a M. Kir. Állami Felsőipariskolán (Budapest, VIII., Népszínház utca 8.) A tanfolyam célja, hogy megismertesse a traktorok működését, helyes kezelését, karbantartását és kihasználását s

ezzel kapcsolatban az okszerű talajművelés alapvető ismereteit. A traktorra vonatkozó tananyagot kívül ismertetni fogják a cséplőgépek üzemi karbantartását, a vetőmagtisztító gépek kezelését és az első segély nyújtásra vonatkozó tudnivalókat. A tanfolyam időtartama 20 tanítási nap, egész napi oktatással. Az oktatás előadásokból és gyakorlatokból áll. A tanfolyam hallgatója lehet minden 18. életévét betöltött egyén, aki a traktorok kezelésével, vagy vezetésével kíván foglalkozni. Sikeres vizsga után a hallgatók bizonyítványt kapnak. A jelentkezések levél formájában intézendők az OMGE titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek u. 8.) 15 pengő beiratási és tandíj egyidejű beküldésével.

— **Igen nagyszámú tenyészállatot jelentettek be a tenyészállatkiállításra.** A március 17–22. napjain rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár iránt az azon résztvenni kívánó gazdák körében máris az előző évek szép sikerű kiállításai előtt tapasztalt meghaladó, nagyfokú érdeklődés mutatkozik. Az ide kiállítás korai időpontja miatt a tenyészállatok csoportjában már január 6-án lejárt a jelentkezési határidő és ezért az összes hazai neves nagytenyészetek, valamint a fejlett köztenyészeteket magukban foglaló tenyésztő egyesületek siettek jelentkezésükkel részvételüket biztosítani. A bejelentések száma már a határidő lejáratát előtt az összes tenyészállatcsoportokban meghaladta a tervezett kereteket, ennél fogva a jelentkezési határidőt semmiesetre sem fogják meghoszabbítani. Az eddig átvizsgált bejelentésekből is már örömmel lehet megállapítani, hogy a kiállítás állattenyésztésünk örvendetes továbbfejlődéséről fog számot adni, a gondosan kiválogatott és felülvizsgált tenyészanyag kivétel nélkül igen magas szintjét képvisel és egészen rendkívüli teljesítményű és tenyészértékű állatok is fognak szerepelni a kiállításon. A kiállítás bejelentési határidejét a rendezőbizottság (címe: Budapest, IX. Köztelek utca 8., telefon: 19-79-54) a többi csoportokban február 1.-ében állapította meg.

43. Szeged-Alsóközpont. Benke Ferenc ig. rk. 1909. Náray Ferenc gszt. ev. 1907. Nárayné Horváth Erzsébet rk. gszt. 1913.

44. Szeged-Felsőközpont. Torontály János ig. rk. 1918. Csongor Teréz rk. gszt. 1926.

45. Szeged-Röszke. Biró Antal ig. rk. 1907. Bors Ignác gszt. rk. 1907. Molnárné Kovács Mária o. gszt. rk. 1934.

46. Szeged-Szatymaz. Kamenszky Béla ig. rk. 1918. Vigh Franciska gszt. rk. 1922.

47. Szekszárd. Pigniczky Ferenc ig. rk. 1907. Várallyai Vince h. gszt. rk. 1933. Illy Irma gszt. rk. 1923. Rátkai Ilona o. gszt. rk. 1933.

48. Székesfehérvár. Tuboly Jenő ig. rk. 1906. Balatoni Béla gszt. rk. 1928. Csapóné Wag-

ner Paula gszt. rk. 1918. Deák Katalin gszt. rk. 1924. Dr. Fedoráné Bertalan Margit gszt. rk. 1925. özv. Kántorné Metzker Borbála rk. ogszt. 1934. Bucsy Jenő gszt. rk. 1935.

49. Szolnok. Buday Gusztáv ig. rk. 1928. Dr. Winklerné Varga Margit gszt. rk. 1916. Klenner Blanka gszt. ev. 1919. Gyurkicáné Lehóczky Magda gszt. rk. 1926.

50. Tiszafehérvár. Márton Lajos ig. ref. 1901. Kadácsi Margit o. gszt. rk. 1934.

51. Tóváros. Siha József ig. rk. 1908. Schédáné Kalmár Margit gszt. rk. 1913.

52. Turkeve. Vrannay Kálmán igazgató, ref. 1908. Gudricza István óradíjas gazdasági szaktanító rk. 1934. Vrannayné Pozsár Julia gazdasági szaktanítónő rk. 1909.

H I R E K

— **Eljegyzés.** Nagy Erzsébet okl. tanítónőt eljegyezte felhévizi Bihary Lajos kartársunk Kisújszálláson. Gratulálunk!

— **Uj tanerő.** A vkm. Schäffer Ilona okl. gazd. szaktanítónőt a kiskunfélegyházi áll. gazdasági iskolához óradíjas helyettes gazd. szaktanítónői minőségben beosztotta.

— **Lemondás.** Székely Ferenc kiskunfélegyházi kartársunk állásáról lemondott, mert a földművelésügyi minisztérium a kecskeméti Gazdasági Szaktanítóképzőhöz gyakornoki minőségben ki-nevezte.

— **A komádii iskola** 25 k. holdas gazda-éaga 1701.70 P tisztajövedelmét produkált az 1936. svben. Terméseredményei: árpa 20.08 q, buza 16.07 q, zab 15.31 q, kender 40.22 q kat. holdanként.

— **A félegyházi iskola** 1936. évi tisztajövedelme 1389.02 P, amit nagyobb részét tisztvériú berkshire tenyészetével érte el. Területe 20.5 k. hold.

— **Rádió**n tart előadást február 14-én a kiváló és olcsó express hízalásról Csáky Ferenc igazgató, törvényszéki hites szakértő.

— **Szeghalom** 24 holdon az 1936. évben 2117.95 P tisztajövedelmet produkált. Állami fel-

ügyelet alatt álló vörös izlandi tenyészete a legjövödelmezőbb. Százzámra értékesíti a szaporulatot tenyészanyagként. Nem marad el mezőgazdasági termelése sem, mert 16.01 q buza, 17.88 q árpa, 37.33 q tengeri átlaga volt. Öntözőberendezésével 10 hold területet öntöz folyóvízzel. Igen jó eredmények és e jövőre szép perspektivák!

— **Szekszárd mérlege.** Szekszárdi gazdasági népiskola, mely a bonyhádi marhatenyésztésére és hegyi szőlőjével a szőlőművelésre fekteti a fősulyt a mult évet a következőképen zárta:

Gazdasági bevételei:

Szarvasmarha tenyésztés	—	2172.08 P
Sertés és baromfi	—	1561.02 „
Mezőgazdasági termény	—	188.71 „
Szőlő	—	585.73 „

Összesen: 4507.54 P

Kiadásai összesen: 4367.67 P. Pénztári nyereség: 139.87 P. Itt megjegyzendő, hogy a 2 kat. hold gyümölcsös csak ezután kerül termőre.

Vagyonmérlege:	év elején:	év végén:
Telkek	— 35430.— P	35430.— P
Gazd. épületek	31142.06 „	31142.06 „
Holt leltár	— 4268.— „	4543.08 „
Eleven leltár	2751.22 „	3724.30 „
Term. anyag	601.50 „	331.40 „
Összesen:	75282.78 P	75120.84 P

Gyarapodás: 888.06 P.   Eredmény mérleg:

Átengedésekből — — — 36.58 P

Pénztári mérleg nyeresége 139.87 „

Vagyron mérleg gyararapodása 888.06 „

Tiszta jövedelem: 1064.51 P

Kat. holdankénti tiszta jövedelem 56 P.

A f. évben megtartandó tenyészállatvásárra az OMGE által Tolnavármegyében megbízott osztályozó szakbizottság az iskola tenyészanyagából 1 drb. saját tenyésztésű bikát (ára 1200 P) és 1 drb. saját tenyésztésű üszőt (ára 1000 P) engedélyezett. Az iskola ezenkívül baromfiakkal vesz részt.

— **Csongrád.** Tisztajövedelem 1341.69 P, átlagtermések kat. holdanként: buza 16.42 q, árna 14.23 q, zab 12.75 q, csöves tengeri 32.40 q, bükköny 17 p, széna 30 q, takarmány répa 4.14 q, burgonya 75.70. Nemzetközi kiállításon kendermagos tyukok III., pekingi kacsák I.—I., magyar ludak I.—II. díjat nyertek. Összteljesítményként ludakkal a Duna Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara aranyoklevelét, kacsákkal állami elismerő oklevelét nyerte.

— **A földbérlok tömörülése.** A Magyar Statisztikai Szemle 1936. évi májusi számában közölt adatok szerint 1920 évben 98160 volt a földbérlok és családtagjainak száma, míg az 1930-i számlálás szerint 160388 lélekszámra gyarapodott, amelyből a 20 holdon aluli kisbérlok száma 146899 volt. Ha ezenfelül tekintetbe vesszük, hogy a földbérlok mintegy 5 millió kat. holdon gazdálkodnak, úgy kétségtelen, hogy az intézőkörök eddigelé a földbérlok társadalom érdekeire nem voltak annyira tekintettel, amennyi őket már szárnyaiknál fogva is megillette. Ennek a körülménynek a felismerése készítette a Magyar Földbérlok Országos Szövetségét, hogy a meglévő körzetek mellett az ország többi vidékén is körzeti szervezetet létesítsen. Ezek közül elsőnek a miskolci szövetségi körzet megalakítása van tervbevéve, még pedig f. évi február hó 10.-én délelőtt fél 11 órakor Miskolcon, a városháza nagytermében tartandó ülés keretében. Az ülés tárgyalni fogja az összes aktuális kérdéseket, bérlok sérelmeket és azon előreláthatólag az illetékes minisztériumok, az érdekképviselők és hatóságok kiküldöttjei is részt fognak venni. — A földbérlok felvidéki körzete a Mezőgazdasági Kamara támogatásával jön létre.

— Nagy az érdeklődés az Országos Mezőgazdasági Kiállítás kutyacsoportja iránt.

A mezőgazdasági kiállítás keretében rendezik évek óta a legnagyobb szabású kutyabemutatókat. Ezeknek a kiállításoknak évről-évre fokozódó nagy sikere és a már minden alkalommal jóelőre tapasztalható feltűnő érdeklődés a hazai kutyakultusz fejlődését bizonyítja, ami hovatovább a magyar ebtenyésztést a nyugati államok magas színvonalára emeli. Az ebtenyésztés ma már nemcsak passzió, hanem gazdasági jelentősége is van, különösen annál fogva, hogy a külföldiek érdeklődését mindenkor felkeltik az érdekes külsejű eredeti magyar kutyák. A most következő mezőgazdasági kiállítás kutyacsoportjában az összes ismert ebtenyésztő testületek nagyszámú kutyakollekcióval vesznek részt. A kiállításon úgyszólván az összes Magyarországon található kutyafajták képviselve lesznek, a legnagyobb számban azonban, mint az elmúlt évben, most is a nagy közkedveltségnek örvendő magyarfajta ház- és nyájőrző kutyák: pulik, pumik, komondorok és kuvaszok, valamint a foxterrierek, rendőr kutyák, stb. fognak szerepelni. Ebben az évben a kiállítás rendezősége különféle látványos kutyabemutatókat is tervez, úgymint kotorék- és patkányfogóversenyeket, vadász- és rendőr kutyabemutatót, a díjat nyert kutyákat pedig elő fogják vezetni. A kiállítás iránt nemcsak a főváros ebkedvelő közönsége, hanem a fajtatiszta kutyákat rendelkező és azokat tenyésztő gazdák is nagy érdeklődést mutatnak. Éppen ezért a kiállításra benevezhetők nem törzskönyvelt, de kétségkívül fajtisza kutyák is. A vidékről felhozott kutyákat 50%-os szállítási kedvezménnyel lehet a kiállításra felküldeni és visszaszállítani. A kutyák külön pavillonban kapnak hajlékot. A kutyakiállítási csoport iránt már most olyan nagy az érdeklődés, hogy a rendezőség a rendelkezésre álló helyeknek megfelelően fogadhatja el a jelentkezőket, éppen ezért tanácsos minél előbb bejelenteni a kiállításon való részvételt. A valamely kutyatenyésztő egyesület kötelékébe tartozó kiállítók az illető egyesületnél jelentsék be a kiállításon való részvételüket, míg a kiállítás iránt érdeklődő többi kutyatenyésztő az kiállítás rendezőségénél (Budapest, IX. Köztelek utca 8 sz.) jelentkezzen. A jelentkezés határideje február 20. A kiállítás iránt érdeklődőknek szívesen nyújt felvilágosítást a rendezőség.

— **Az Eötvös-alap ülése.** A Magyarországi Tanítók Eötvös-álapja december 28-án, a Tanítók Ferenc József Házában tartotta karácsonyheti választmányi ülését. Rákos István kir. tanácsos, elnök vezette az ülést. Megnyitó szavaiban foglalkozott a drágaság kérdéssel, mely súlyosan érinti a három internátus költségvetését s nehéz feladatok elé állítja az elnökséget. Az elnökség a szülők terheinek fokozása nélkül törekszik áthidalni a nehéz időket abban a reményben, hogy a tanító-ság az Eötvös-alap, a Kalász és az Önsegélyző osztály hatványozottabb támogatásával elősegíti az elnökség szándékát. Az elnök azután kegyeletteljes szavakat szentelt Sólyom János elhunyt alelnök emlékének, ki az Eötvös-alapban négy évtizeden át kifejtett önzetlen munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az ülésnek ünnepélyesen kiemelkedő eseménye volt, mikor Rákos István elnök Havas István és Móra István költőknek, tanügyi közéletünk e két kiválóságának meleg szavak kíséretében adta át az Eötvös-alap tiszteletbeli tagságáról szóló díszoklevelet. Havas István válaszában azt hangoztatta, hogy a kartársi szeretet messze világító fátylóját, melyet Péterfy Sándor lobogtatott magasra először, az Eötvös-alap tagjai őrzik s adják tovább nemzedékről-nemzedékre egymásnak. Móra István pedig a mai zajgó életben a béke, a nyugalom szigetének mondotta az Eötvös alapot. A magyar tanító-ság e két büszkeségét a jelenlévők percekig ünnepelték. Háros Antal főtitkár beszámolt az egyesületi élet eseményeiről. A választmány nagy lelkesedéssel járult hozzá, hogy az Eötvös-alap az Állami Tanítók és Ovónők Orsz. Egyesületének 40 éves fennállása alkalmából,

az állami tanítóknak az alap és intézményei fejlesztése körül szerzett érdemei méltánylása és elismeréseképpen bármelyik intézetben egy helyet biztosítson állami tanító teljesen árva gyermekének ingyenes ellátására, melynek odaitételére az Állami Tanítók és Ovónők Orsz. Egyesületének mindenkor elnöksége jogosult. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy a tagok száma 286-tal szaporodott. Gergely István számtartó jelentette, hogy az Eötvös-alap vagyona 400 ezer pengő. Különféle segélyekre 9056, intézményei fenntartására pedig eddig 10,700 P-t fordított. Péterhidi József igazgató jelentette, hogy a Tanítók Ferenc József Háza lakóinak száma 93. Az ifjúság segítő alapjának vagyona 2093 P. Az utóbbi félévben 1452 tag 4203 napon vette igénybe a vendégszobákat. Sikerral jártak a nyári szünetidőben a vidéki kartársak részére rendezett budapesti tanulmányi kirándulások, melyek a jövő szünetidőben megismétlődnek. A Péterfy Sándor Leányotthon életéről Gergely István számtartó számolt be. A lakók száma 25. A keszthelyi Rákos István internátus és üdülőházban a növendékek szám 36. Az elmúlt nyáron 85 tag 1270 napig üdült s 13 kiránduló csoport 1749 napot töltött a házban. Csontai Győző az Önsegélyző és Családjóléti Osztály működéséről számolt be. Az elmúlt félévben 261 tag 125,972 P tőkeösszeg erejéig lépett a biztosítottak sorába. Eddig közel ezer tag, mintegy félmillió pengő biztosítást kötött. Végül a választmány az alelnöki tisztséget Moldoványi Gábor iskolafelügyelővel töltötte be. A választmány megüresedett helyeire pedig a gyűlés határozatából Dely Lajos, Filó Ferenc és Unghváry Elemér tagokat hívják be.

G A Z D A S Á G I T O V Á B B K É P Z Ő

Gazdasági továbbképzők 50%-os lapelőfizetési kedvezményben részesülnek.

A gazdasági irányú továbbképző népiskolák jogszabályai és jogforrásai.*

(Folytatás.)

Kihágás miatt feljelentendő a továbbképzős tanköteles gondviselője, ha felhívás ellenére sem történik meg a tanuló beiratkozása.

130700/1922 sz. 22 §

Költségvetés készítése, bemutatása és jóváhagyása a gazd. irányú 44246 1902 sz. 17 és 22 §

továbbképző népiskolá 66569/1902 sz. 21 §
ban. 53000/1909 sz. 90 §

* **Magyarázat és rövidítések:** V, K. M. és jelzés nélküli rendeletek: Vallás és Közokt. M. rendeletei. B. M.: Belügyminiszter rendeletei. F. M.: Földművelésügyi miniszter rendeletei. M. E.: Miniszterelnökségi rendeletek. H. k.: Kézelbeli Hivatalos Közlöny. E. K.: Budapesti Közlöny. N. L.: Néptanítók Lapja.

- Könyvbeszerzések engedélyezése és a könyvtár anyagának selejtezése.** 114983/1924 sz.
H. k. 1925/1 sz.
- Körszeti iskolafelügyelők teendői a gazd. irányú továbbképző népiskola látogatása során.** 7000/1935 sz. 31 §
- Kötelező vázlatkészítés** 7000/1935 sz. 9 §
- Közismereti tárgyak a nyári félévben heti egy, a téli félévben heti 3 órában tanítandók.** 48740/1932 sz.
H. k. 1932/11 sz.
- Közismereti tárgyaknak a gazd. irányú továbbképző népiskolában minden alkalmazásban levő tanító(nő) által kötelezett díjtalan tanítása** 99557/1935 sz.
H. k. 1926/15 sz.
- Községi iskolaszék és elnök választás.** 1878 évi XXXVIII. tc. 9 §
44246/1902 sz. 5 §
- Községi faiskoláknak a gazd. irányú továbbképző népiskola gyakorlóterületétől való felhasználása és igénybevétele.** 1894 évi XII. tc. 43 §
66569/1902 sz. 14 §
B. M. 139018/1934 VI. sz.
- Külterületi tanköteleseknek az iskolába való szállítása.** 1926 évi VII. tc. 9 §
24000/1926 sz. 9 §
H. k. 1926/7 sz.
- Levonások a gazd. tanításért járó óradíjából.** M. E. 5000/1931 sz.
- Madarak és fák napja május végén, június elején megtartandó** 65122/29 22 sz.
- Megszüntetett községi gyümölcsfa iskolák területének átadása a gazd. irányú továbbképző népiskolák számára.** B. M. 139018/1934 VI. sz.
- Nemzeti kisebbségű tanítási nyelv és tanterv megállapítás.** 6280/1925 sz.
H. k. 125/16 sz.
- Nyolcosztályú elemi végzett tanulót kir. tanfelügyelő a továbbképző iskolába való járástól felmentheti.** 820—05—572/1931 sz.
- Óradíjakra államsegélykérés.** L. Államsegélykérés.
- Óradíjak, járandóságok biztosítása, a hátralékok közigazgatási úton való behajtása.** 7600/1907 sz. 51 §
- Óradíj heti 3 órai egész tanévi gazd. tanításért tanfolyamot végzett tanerőknek évi 163/20 P, jogosítványosoknak 122/40 P. 10 %-os levonással 146/83 P, illetve 110/16 P.** 59650/1922 sz.
5311/1925 sz.
25673/1926 sz.
M. E. 5000/1931 sz.
- Órarendeknek kir. tanfelügyelőhöz 2 példányban való beterjesztése és jóváhagyása.** 44246/1902 sz. 105 §
70000/1905 sz. 81 §
- Órarendeknek az illetékes kir. tanfelügyelő-ségi iskolalátogatók (tanulmányi felügyelők) által való bíráltatása.** 49003/1934 sz. V. 2.
- Osztálybeosztások ellenőrzése és jóváhagyása.** 70000/1905 sz. 85 §
- Pajzstetves és növényvédelmi szempontból káros faiskolák gyümölcsészeti üzemeinek beszüntetése** M. E. 5000/1934 sz.
F. M. 80400/1934 sz.
B. k. 1934/211 sz.
- Pályázati hirdetmény szünidei gazdasági tanfolyamokra néptanítók (nők) részére.** 47565/1935 sz.
N. L. 1935/11 sz.
H. k. 1935. sz. és minden évben.
- Statisztikai adatok kötelező beküldése. 1 példány kir. tanfelügyelőnek, 1 pl. Központi Statisztikai Hivatalnak.** 44246/1902 sz. 54 §

Szaktárgyak tanításának az ellenőrzése.	7000/1935. sz. 32 §	Tanítási nyelv a nemzeti kisebbségek által lakott községekben.	M. E. 4800/1913 sz. 209494/1920 sz. 110478/1923 sz. H. k. 1923/17 sz.
Számadások kötelező vezetése s j j ó v á h a g y á s a.	66569/1902 sz. 26 §	Tanítási vázlatok készítésének kötelezővé tétele	7000/1935. 9 §
Szorgalmi idő, vagyis tanév megrövidítés.	1921 évi XXX. tc. 3 § 114981/1924 sz. H. k. 1925/1 sz.	Tankönyv megállapítás és engedélyezés.	H. k. 1926/4 sz. és minden évben.
Szülők között felmerült viták elintézése a gazd. irányú továbbképző népiskolában.	1878 évi XXVIII. tc. 7 § 44246/1902 sz. 11 §	Tanköteles korban levő továbbképzős tanulóknak anyilvánosiskolába járás alól való felmentése.	1921 évi XXX. tc. 6 § 130700/2922 sz. 19 §
Szünnapok és tanítási szünetek megállapítása	66569/1902 sz. 43 § 53000/1909 sz. 59 § 44246/2902 sz. 71 §	Tankötelezettség szempontjából a továbbképző népiskolát pótló és azokkal egyenértékű iskolák megállapítása.	1921 évi XXX. tc. 1 § 130700/1922 sz. 19 §
Tanerők alkalmazása a gazd. irányú továbbképző népiskolában.	66569/1902 sz. 27—29 §	Tankötelezettség megszabása nem érinti a továbbképző népiskolának három tanéven át tartó kötelező látogatását.	130700/1922 sz. 27 és 42 §
Tanerőknek a felnőttek gazdasági oktatásában való közreműködése.	66569/1902 sz. 65 §	Tanmenetek, helyi tantervek köteleső bemutatása, bírálata.	44246/1902 sz. 105 § 49003/1934 sz. V. 2.
Tanévmegrövidítés egy, illetve két hónappal a gazd. irányú továbbképző népiskolában.	1921 évi XXX. tc. 3 § 114988/1924 sz. H. k. 1925/1 sz.	Tanterv a gazd. irányú továbbképző népiskolák számára.	66569/1902 sz.
Tanfelügyelőségi iskolalátogatók beosztása.	37728/1933 sz. r. 44561/1933 sz. r. 46695/1934 sz. r. 53393/1935 sz. r.	Tanulmányi eredmények felülvizsgálata.	21671/1926 sz.
Tanítók fegyelmi ügye.	1907 évi XXVI.-XXVII. tc.	Tanügyi közigazgatás újjászervezése.	1934 évi VI. tc.
Tanítók járandóságainak, óradíjainak biztosítása, a hátralékos járandóságok közigazgatási uton való behajtása	76000/1907 sz. 51 §	Tanulmányi felügyelők a gazd. irányú továbbképző népiskolában.	7000/1935 sz. 32 §
Tanítói szolgálat megszakitásának igazolása.	1913 évi XLI. tc. 4 §	Tanulólétszám alsó határa a gazd. irányú továbbképző népiskolában 40 beiratkozott növendék.	777-0-19/1931 sz.
Tanítói jogosítvány kiadása tanfolyamot nem végzett tanítók részére	66569/1902 sz. 30 §	Templomba és istentiszteletre járás kötelezettsége.	1307000/1922 sz. 3, 30, 65 §
Tanítási napok és óraszámok megállapítása a gazd. irányú továbbképző népiskolában.	130700/1922 sz. 47 § 48740/1932 sz. H. k. 1932/11 sz.		

Tiltott tankönyvek és tanszerek elkobzása, a vétkesek bűnvádi feljelentése.	1876 évi XXVI. tc. 7 §
Továbbképző népis-kola szervezési kötelezettségének megállapítása.	1868 XXXVIII. tc. 50-55. § 66569/1932 r. 5. §
Továbbképző népis-kola fenntartása a község kötelezettsége	232/1925 H. K. 1935/640
Továbbképzős tanköteletek nyilvántartására törzskönyvi körzettek megállapítása.	130700/1922 r. 5. §
Továbbképző korú tanköteletek összeírásának a népszámlálásán kívüli elrendelése.	13070/1922 7. §
Több község által közösen szervezett és fenntartott gazd. irányú továbbképző népis-kolák felállítása.	66569/1902 6. §
Törzskönyvvezetés és ellenőrzés.	13070/1922 13. §
Trianoni gyásznapi június 4-én tartandó.	
Utasítás a körzeti iskolafelügyelők számára	700/1935 r. 31. §
Üzemterv kötelező készítése és két példányban való bemutatása.	66569/1902 51. §
Vizsga idejének megállapítása és bejelentése.	70000/1925 83. § és minden évben.
Vizsga és évzáró tartásának kötelezettsége a gazd. irányú továbbképző népis-kolában.	66569/1902 45. § 53000/1909 115. § 44246/1902 119. § 130700/1922 43. §

A szerkesztő postája.

Jászládány! Kivánság fölöttébb furcsa. Az előző 20 iskola megértette a közgyűlési határozatot és simán ment a dolog. Kivételt nem tehetünk. A cég perrel támadja meg az iskolát, ami kellemetlen lesz. Jászládány tudhatta, hogy sorba kerül és a költségeket beállíthatta volna a költségvetésbe, ha egyéb forrás nem áll rendelkezésére. 250—1936. sz. megkeresés 4 mellékletet jelez: a 3 fénykép és az ismertetést. A 3 fénykép visszament. Ad. 14—1937. sz. levélben hangoztatott jóhiszeműségem remélhetőleg nem jelenti a mi rosszhiszeműségünket? Rossz fényképről jó klisé ritkábban lehet készíteni. A kópia és utópia között majdnem annyi a különbség, mint a reverenda és veranda között. A szerkesztőségnek nincsen pénze, de dolga annál több és csak az utóbbiból lehet kérni. 240—1936. sz. levélre lev. lapon és e rovatban is válaszoltam. A kérésnek és rendelkezésnek különböző a hangja és iránya. Finomabb disztinkciót és szerényebb hangot kívánok!

Igazgatók! Az iskolák gazdaságának 1936. évi eredményeiből statisztikát készítendő, kértük a mérleg adatait, de csak 4 iskola teljesítette e kérésünket, pedig ez egy lev. lapba és 2 perche kerül!

Próféta! A patkányok a süllyedő hajóról ösztönszerűen igyekeznek menekülni, de ezt a körülményt saját bőrükön is érzik, lent lakva a hajófenéken, ahova a léken keresztül legelőször ér a víz. A hajósok még nem látják a betóduló vizet, de a patkányok viselkedéséből, fedélzeti futkárosaikból, menekülésükből erre következtetnek. Az okos kapitány ilyenkor sorompóba állítja az összes erőket a hajó megmentésére.

Bélyeg juttatás nélkül csak e rovatban és röviden válaszolunk!

B. I. Dömsöd! Anyagi kérdésekben Főpénztárunk ad felvilágosítást. Csekkszámra száma minden lap fejlécén megtalálható.

Iskolák! Az ismertetőknél felhasznált klisé ára cm²-ként 7 fillér. Ez a költség illető iskolát terheli, de a klisé tulajdonába megy át, amit sokszorosíthat. Ezért ajánlom oly gyakran, hogy éles, jó, lehetőleg levelezőlap nagyságú fényképeket küldjünk. Ne sajnáljunk néhány pengőt áldozni e célra. — Az ismertetés sorrendjében márciusban Dorozsma, májusban Halas, júniusban Kisújszállás következik. (Azt hiszem előzőekenek vagyunk!)

Pária! A hinduknál alsóbbrendű népréteg. Hasonlók ehhez a helóta (rabszolga), gályarab, kuli és gyakran a (Szerk.)